

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΒΑΘΕΟΣ ΑΥΛΙΔΟΣ

PROJECT Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2011-12

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΟΜΑΔΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΜΠΑΤΣΚΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΞΥΝΑΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΠΑΠΠΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΣΙΝΟ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΣΤΥΛΙΑΡΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
ΤΖΑΦΕΡΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΤΖΕΛΑΣ ΙΑΣΟΝΑΣ
ΤΟΠΗΣ ΣΠΥΡΟΣ
ΤΣΟΜΩΚΟΣ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΤΣΟΥΜΑΝΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
ΤΣΟΥΤΣΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΧΑΙΝΤΕΡΛΙ ΕΛΒΑ
ΧΑΤΖΗΣΤΑΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΧΥΣΚΑ ΑΝΤΖΕΛΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

ΜΠΕΚΟΥ ΣΕΒΑΣΤΗ
ΚΑΡΑΜΠΑ ΣΤΕΦΑΝΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Γυναίκα κόρη, αδελφή, μάνα και αγωνίστρια. Πολλοί ρόλοι συγκεντρωμένοι στο ίδιο πρόσωπο. Η λαϊκή δημιουργία τις πρόβαλλε, τις κόσμησε, τις παίνεψε, τις έκανε τραγούδι ανάλογα με την κοινωνία της εποχής που εκπροσώπησαν. Μελετήσαμε τις γυναίκες σε πολλούς ρόλους, καταγράψαμε τα χαρακτηριστικά τους, αναλύσαμε τις προσωπικότητές τους, τις είδαμε μέσα από τη δημοτική ποίηση ως τμήμα της παράδοσης του τόπου μας. Αρχικά παρακολουθούμε τη γυναίκα ως κόρη και αδελφή υποταγμένη στην οικογένειά της. Η σύζυγος, πιστή ακόλουθος του άντρα, απαραίτητο συμπλήρωμα αλλά και θύμα του. Η μάνα ως προσωποποίηση της φροντίδας, της στοργής αλλά και του πόνου με την απώλεια συγκλονίζει με το συναίσθημά της. Τέλος η ηρωίδα, πρότυπο αυταπάρνησης, θυσίας και προσφοράς στον αγώνα της πατρίδας ανάγεται σε σύμβολο ελληνισμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΣΤΟΧΟΙ	6
□ ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ :.....	6
□ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ :.....	6
□ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	6
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	7
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΑΔΕΛΦΗ-ΚΟΡΗ	7
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΣ	8
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΜΑΝΑ	9
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΗΡΩΙΔΑ	10
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	12
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	12
ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ.....	12
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	13
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	14
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	14
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	15

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σαν στόχος αυτής της μελέτης ορίζεται να ερευνηθεί η θέση της γυναίκας στο δημοτικό τραγούδι και να εξεταστεί αν τα δημοτικά τραγούδια αντιπροσωπεύουν το περιβάλλον που τα δημιούργησε. Το δημοτικό τραγούδι λειτουργεί σε πολλά επίπεδα :σε συμβολικό, σε δραματικό αλλά κυρίως σε συναισθηματικό και φαντασίας. Υπάρχει διαφοροποίηση του δημοτικού ποιητή από είδος σε είδος. Η γυναίκα λατρεύεται και υμνείται , θρηνεί, πονά και υποφέρει , παντρεύεται, λατρεύει το παιδί της, αγωνίζεται για την οικογένεια της και τη πατρίδα. Έτσι και τα δημοτικά τραγούδια φανερώνουν την εξουσία που αποκτά και εξασκεί αλλά και την αδικία που αφίσταται, υμνούν την επανάσταση της αλλά και τη λατρεία της στο παιδί και στην οικογένειά της. Με αυτό τον τρόπο η ελληνική κοινωνία διατηρεί πάντα την ισορροπία της.

ΣΤΟΧΟΙ

♦ ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ :

Η ενασχόληση με τη δημιουργικότητα και την αισθητική της λαϊκής παράδοσης και της δημοτικής ποίησης.

♦ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ :

- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με την λαϊκή δημιουργία
- Να εμβαθύνουν στην μελέτη και ανάλυση λογοτεχνικών κειμένων .
- Να αναζητούν πληροφορίες , να συνδέουν δεδομένα , να ασκούν την κριτική τους
- ικανότητα στην επιλογή κειμένων.
- Να συνεργάζονται ομαδικά .

♦ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- ♦ Λογοτεχνία
- ♦ Έκθεση – Έκφραση
- ♦ Ιστορία
- ♦ Πληροφορική

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο ρόλος της γυναίκας

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΑΔΕΛΦΗ-ΚΟΡΗ

Το δημοτικό τραγούδι καλύπτει πολλούς αιώνες δημιουργίας μια ευρεία περίοδο από τον 8^ο έως 18^ο αιώνα. Μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα γράφτηκαν πολλά λαϊκά δημοτικά τραγούδια.

Ο **ρόλος** της γυναίκας πάντοτε χαρακτηριστικός ανάλογα με την ζωή και την μοίρα της. Γυναίκα , κόρη, αδερφή , μάνα , σύζυγος αλλά και με έναν ηρωικό ρόλο ως ηρωίδα. Η γυναίκα ως κόρη και αδερφή θα λέγαμε ότι συχνά εμφανίζεται **άβουλη**, δεν μετράει η γνώμη της μέσα στην οικογένεια. Σε αρκετά τραγούδια εξιδανικεύεται η **ομορφιά της (κόρης)** και σχεδόν πάντα την παρομοιάζει ο λαϊκός ποιητής με στοιχεία της φύσης (φεγγάρι, ήλιο, τρυγόνα) .

Σε πολλά σημεία φαίνεται η απόγνωση της και η ανησυχία της . Ακόμα παρουσιάζεται το **έθιμο του προξενιού** , κάποιος από τα μέλη της οικογένειας της συνήθως την προξενεύει σε κάποιο εκλεκτό γαμπρό . Είναι εμφανής η λύπη της όταν αποχωρίζεται τα μέλη της οικογένειας της (παραδειγματική περίπτωση αποτελεί η Αρετή όταν φεύγει από την πατρική εστία στο δημοτικό τραγούδι «του νεκρού αδερφού»

Μέσα από πολλά **σχήματα λόγου** ο δημοτικός ποιητής στηρίζει και προβάλλει τις ηρωίδες του. Χρησιμοποιεί πλούσιες **εικόνες, επαναλήψεις, παρομοιώσεις** και **μεταφορές** καθώς και **υπερβολές** που αποτελούν βασικά στοιχεία των δημοτικών τραγουδιών προβάλλονται, για να σκιαγραφηθεί η προσωπικότητα κάθε κοπέλας , η ζωή και μοίρα της.

Χαρακτηριστική περίπτωση σκιαγράφησης κόρης αποτελεί η Αρετή στο δημοτικό τραγούδι « του νεκρού αδερφού». Μέσω του διαλόγου , ως βασικού σχήματος λόγου δίνεται η βασική πλοκή της ιστορίας. Η μη συμμετοχή της στις αποφάσεις της οικογένειας που αφορούν την ίδια της την ζωή τονίζονται μέσω των μεταφορών , των επαναλήψεων , της γλαφυρότητας των εικόνων .

Παραδειγματική περίπτωση αποτελεί και η κόρη στο ποίημα « Η λυγερή στον Άδη». Εκεί υπογραμμίζεται με λιτό , αλλά καθ' όλα σαφή τρόπο η απελπισία της κόρης να συναντήσει τους συγγενείς της. Με απλό , αλλά συνάμα περιγραφικό άρτιο τρόπο δίνεται στον αναγνώστη η επιθυμία της κόρης να επιστρέψει στους οικείους της. Επιθυμία όμως που δεν υλοποιείται .

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΣ

Μέσα από έρευνα είδαμε τη διαφοροποίηση του δημοτικού ποιητή σε κάθε είδος δημοτικού τραγουδιού. Μολονότι τα θλιμμένα τραγούδια του γάμου μιλούν για τον αποχωρισμό της κόρης από τη μάνα, σε άλλα ο λαϊκός ποιητής υμνεί τις χαρές του γάμου καθώς τον θεωρεί ως τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την ολοκλήρωσή της. Η ζωή της γυναίκας προσδιορίζεται μόνο μέσα στην οικογένεια και αυτή αποκτά νόημα μέσα από τη διατήρηση των σχέσεων με τα μέλη της.

Σύμφωνα με τα κοινωνικά δεδομένα της εποχής, κάθε γυναίκα θα έπρεπε να κατέχει κάποιες αρετές οι οποίες θα σηματοδοτούσαν έναν καλό για εκείνη γάμο. Η γυναίκα λοιπόν, τις περισσότερες φορές στα δημοτικά τραγούδια παρουσιάζεται ως πρότυπο ομορφιάς («Σε κλαίνε όλα τα Γιάννενα, κλαίνε την ομορφιά σου»), πηγή ζωής και σύμβολο γονιμότητας. Αναμφισβήτητα η ομορφιά της δημιουργεί στον άντρα της το αίσθημα της υπερηφάνειας, της ικανοποίησης και της υπεροχής μεταξύ των άλλων ανδρών. Αισθήματα τα οποία εκδηλώνονται από τον ποιητή με τη χρήση του σχήματος του αδυνάτου («Να σε δούν τα παλικάρια να μαραίνονται»). Παρόλο όμως την ιδιαίτερη σημασία της γυναίκας για το σύζυγό της υπάρχει ένα εύρος δημοτικών τραγουδιών στα οποία ο λαϊκός ποιητής παρουσιάζει την υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας συζύγου την εποχή αυτή.

Σε ένα ευρύτατο πλαίσιο θα λέγαμε ότι οι γυναίκες καταπιέζονται από τους περίπλοκους μηχανισμούς που αναπτύσσει το ανδρικό φύλο εις βάρος τους. Μέσω της υποταγής της γυναίκας καταξιώνεται ο σύζυγός της. Η γυναίκα αποτελεί υποχείριο του άνδρα της ο οποίος καθορίζει τη ζωή της («Ο μενούσης μεθυσμένος πάει, την έσφαξε»). Επιπλέον ο θάνατος του άνδρα της γκρεμίζει τον κόσμο της αποδεικνύοντας την αδυναμία της. Όταν η γυναίκα χάνει τον άνδρα της, χάνει μέρος της κοινωνικής της ταυτότητας. Ο χαρακτηρισμός «χήρα» ο οποίος αποδίδεται σκόπιμα από τον ποιητή συχνά στοχεύει στο να τονίσει ότι το μέλλον της είναι αβέβαιο και φαντάζει τραγικό. Συνεπώς η γυναίκα δέσμια των κοινωνικών εξελίξεων και των στερεοτύπων της εποχής.

Η χειραγώγησή της ωθεί το δημοτικό ποιητή στο να αντιμετωπίσει το θέμα πίστης και απιστίας με ανάλογο τρόπο. Αναλυτικότερα το θέμα της απιστίας απασχολεί έντονα το δημοτικό τραγούδι το οποίο καταδικάζει και τιμωρεί σκληρά την άπιστη γυναίκα ενώ υμνεί την πιστή όπως γίνεται αντιληπτό μέσα από ένα πλήθος τραγουδιών. Η μεγάλη πίστη και τιμιότητα της συζύγου παρά την μακρινή απουσία του άνδρα στην ξενιτιά («τον άνδρα έχω στην ξενιτιά εδώ και δέκα χρόνια και ακόμα τρεις τον καρτερώ»), φανερώνεται από το δημοτικό τραγούδι «ο γυρισμός του ξενιτεμένου» καθώς και η αυταπάρνησή της για έναν νέο γάμο.

Τέλος, στο δημοτικό τραγούδι, «το γιοφύρι της Άρτας» είναι το χαρακτηριστικό δείγμα αφοσίωσης και προθυμίας της συζύγου προς τον άνδρα της («Μάστορα μην πικραίνεσαι και εγώ να πάω να στο φέρω, εγώ να μπω, εγώ να βγω το δαχτυλίδι να βρω»).

Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι το δημοτικό τραγούδι κατέχει σημαντική θέση μεταξύ των μνημείων του λόγου του λαού μας. Έχοντας γίνει «κτήμα» του καθενός παρουσιάζει τις απόψεις, τις σκέψεις και τις πεποιθήσεις στην ελληνική κοινωνία διατηρώντας την ζωντανή.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΜΑΝΑ

Η θέση της γυναίκας στις κοινωνίες του παρελθόντος δεν ήταν και η πλέον περίοπτη. Αντίθετα, είναι αρκετά υποβαθμισμένη σε σχέση με αυτήν του άντρα. Όμως, κάτι εντελώς διαφορετικό εντοπίζεται στη δημοτική ποίηση. Κυρίως, όσον αφορά το ρόλο της μάνας. Ο εκάστοτε λαϊκός ποιητής εξιδανικεύει τη γυναίκα μάνα μέσα από τα δημιουργήματά του. Ιδιαίτερα ο ρόλος της προβάλλεται έντονα μέσα από τα νανουρίσματα και τα μοιρολόγια.

Τα νανουρίσματα αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο της δημοτικής ποίησης. Ο ποιητής, μέσα από αυτά, θέλει να υπερτονίσει το ρόλο της μητέρας μέσα στην οικογένεια. Θέλει να δείξει πως, και η γυναίκα είχε τη δική της αξία στη κοινωνία του τότε και δεν ήταν μια αμελητέα ποσότητα και μια μετριότητα σε σχέση με τον άντρα.

Μέσα σε αυτό το είδος της δημοτικής ποίησης εκφράζεται η ανυπέρβλητη αγάπη της γυναίκας για το παιδί της. Ακόμα, φανερώνονται οι ατελείωτες έγνοιες της μάνας για το μέλλον του παιδιού της μέσα από στοιχεία υπερβολής. Επιπλέον, δηλώνεται η φροντίδα που θέλει να παρέχει η μάνα στο παιδί της μέσα από ποικιλία εκφραστικών μέσων («Αηδόνι μου χρυσό, έλα ύπνε πάρε το, τρέξε του ύπνου φώναξε κλπ»). Τα δυνατά συναισθήματα της μάνας όπως η αγάπη, η απεριόριστη φροντίδα της και η αγωνία της για το παιδί της φανερώνουν τον κυρίαρχο ρόλο της μάνας στην οικογένεια, δηλαδή την λειτουργία της ως προστάτιδα του παιδιού της και την ευθύνη που έχει αναλάβει για την ανατροφή του.

Από την άλλη, ακόμα ένα κεφάλαιο στην ιστορία του δημοτικού τραγουδιού είναι τα μοιρολόγια. Σε αντίθεση με τα νανουρίσματα, τα μοιρολόγια περιγράφουν μία εντελώς διαφορετική κατάσταση. Από τη μία τα νανουρίσματα, αναφέρονται στο πιο όμορφο αγαθό της ζωής, δηλαδή την ύπαρξη μιας νέας ζωής που προκαλεί σε όλους συναισθήματα αγάπης και στοργής, ενώ τα μοιρολόγια περιγράφουν τον θάνατο και τον πόνο μιας μάνας, γεγονός που αποτελεί το δράμα του τέλους της ανθρώπινης ζωής, δηλαδή ότι πιο θλιβερό υπάρχει στην καθημερινότητα ενός ανθρώπου.

Τα μοιρολόγια απεικονίζουν τον βαθύ πόνο της μάνας για τον θάνατο του παιδιού της, που πολλές φορές φαντάζει άδικος στα μάτια του αναγνώστη. Η θλίψη της μάνας είναι ευδιάκριτη καθώς το μέγεθός της είναι δυσβάσταχτο. Έντονα συναισθήματα εκφράζονται μέσα σε αυτά όπως πίκρα για την απώλεια του σπλάχνου της καθώς και η απογοήτευση για τον απροσδόκητο θάνατο («για ιδές καιρό που διάλεξες, χάρε, να τον πάρης», «Δε σόμοιασε λεβέντη μου, 'σ τη μαύρη γη για να μπης»). Ακόμα, υπάρχει μια εξιδανίκευση του νεκρού παιδιού από τη μάνα στην όψη του αναγνώστη, το οποίο επιτυγχάνεται μέσα από την χρήση πολλών εκφραστικών μέσων, κυρίως παρομοιώσεων και μεταφορών («Που 'σουν ψηλός σαν άγγελος, λιγνός σαν κυπαρίσσι, που 'χε το Μάη στις πλάτες του, την άνοιξη στα στήθη τ' άστρα και τον αυγερινό 'ς τα μάτια και 'ς τα φρύδια»).

Συνοψίζοντας, τα μοιρολόγια και τα νανουρίσματα αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία του σημαντικού ρόλου της μάνας μέσα στην οικογένεια. Η δυνατότητά της να προστατεύει τα παιδιά της και να τους παρέχει την κατάλληλη φροντίδα είναι και αυτή που αναδεικνύει την σημαντικότερη θέση της γυναίκας – μητέρας στην δημοτική ποίηση.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΗΡΩΙΔΑ

Στα τραγούδια που εξετάσαμε μέχρι τώρα είδαμε την γυναίκα σαν νεαρό κορίτσι, την ώρα του γάμου της, σαν στοργική ή άσπλαχνη μάνα, σαν άπιστη σύζυγο, σαν χήρα. Υπάρχει όμως, μία κατηγορία τραγουδιών που παρουσιάζει τη γυναίκα σε έναν καθαρά αντρικό ρόλο, αυτόν του πολεμιστή, που με αυταπάρνηση και έξω από τις κοινωνικές συμβάσεις κάνει την ανώτατη υπέρβαση, την απόλυτη θυσία. Το τραγούδια αυτά εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία των ιστορικών τραγουδιών.

Αρχικά, στα ακριτικά τραγούδια, παρουσιάζεται η ιστορία της κόρης που οπλίζεται, ορμά στη μάχη και συμπλέκεται με τον εχθρό, ο οποίος τις περισσότερες φορές είναι Σαρακηνός. Τραγούδι που αποτέλεσε σταθμό στην ανάλυση των ακριτικών τραγουδιών είναι «Η ανδρειωμένη λυγερή, η μάννα του Διγενή», το οποίο στην πρώτη ενότητα τους, παρουσιάζει, όλη την απαραίτητη προετοιμασία της γυναίκας να ριχτεί στη μάχη και να αντιμετωπίσει τον εχθρό. Στη δεύτερη ενότητά του, η Λυγερή εκφράζει τη θέλησή της για άντρα ισάξιο με εκείνη.

Παράλληλα, στα κλέφτικα τραγούδια παρουσιάζεται η ιστορία της κόρης που ντύνεται σαν άντρας και ζει ανάμεσα στους κλέφτες πολύ καιρό. Κάποια ευρύτατα διαδεδομένα δημοτικά τραγούδια τα οποία φανερώνουν την αυταπάρνηση και την αντίσταση των γυναικών στον εχθρό είναι «Της Δέσπως», «Οι γυναίκες των Λαζαίων » και «Της Λένως Μπότσαρη».

Επιπλέον, ένα τραγούδι στο οποίο φαίνεται η αντίσταση των γυναικών καθώς είναι αιχμαλωτισμένες από Τούρκους είναι «Της Λιάκαινας»

Αυτή η έρευνα μας βοηθά να κατανοήσουμε περισσότερα στοιχεία αναφορικά με τον χαρακτήρα των γυναικών αυτών. Αρχικά, προβάλλεται ο ηρωισμός τους ο οποίος τις ανάγει σε σύμβολο. Είναι ατρόμητες και ανυπότακτες καθώς σε όσο δύσκολη θέση και αν βρίσκονται, δεν συνθηκολογούν με τον εχθρό. Η υπερηφάνεια και η φιλοπατρία τους τις οδηγεί να προτιμούν έναν ένδοξο θάνατο παρά μία ατιμασμένη ζωή. Άμεσα παρουσιάζεται η αντίσταση τους απέναντι στον εχθρό αλλά και η γενναιότητα, η εθνική υπερηφάνεια, η αποφασιστικότητα, η αντρεία και η αυτοθυσία αφού είναι διατεθειμένες να χάσουν τη ζωή τους για την πατρίδα. Τέλος, η γυναίκα μας κεντρίζει το ενδιαφέρον μέσα στο κείμενο παρουσιάζοντας τον δυναμικό της χαρακτήρα και το ελεύθερο πνεύμα της αφού υπερβαίνει τη γυναικεία της φύση και υπερτονίζει την αυτοπεποίθησή της, την αγωνιστικότητα και την αυτογνωσία της αξίας της.

Συνοψίζοντας, ο ποιητής μέσω των εκφραστικών μέσων δίνει ακόμη περισσότερη έμφαση στον ηρωικό χαρακτήρα και την αυταπάρνηση των γυναικών απέναντι στον εχθρό. Με αυτόν τον τρόπο, οι παρομοιώσεις, οι μεταφορές, οι χαρακτηριστικές και ζωντανές εικόνες που κατακλύζουν τα τραγούδια που εξετάσαμε φανερώνουν, την τόλμη και την ακεραιότητα του χαρακτήρα τους ανεξάρτητα από τον οποιοδήποτε κίνδυνο. Επιπροσθέτως, τονίζονται τα χαρακτηριστικά τους όπως τα υψηλά ιδανικά, οι αρχές και το ήθος τους καθώς επίσης μπορούμε να θεωρήσουμε τις πράξεις τους ως παραδειγματικές για τη σωτηρία και την ελευθερία της πατρίδας. Συγκεφαλαιώνοντας, στα πρόσωπα των γυναικών αυτών ενσάρκωσε ο ελληνικός λαός ό,τι μεγαλειώδες και σημαντικότερο έχει να παρουσιάσει η ελληνίδα γυναίκα εκείνη την εποχή.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης του θέματος – project του πρώτου τετραμήνου Λυκείου Βαθέος , η ομάδα μας λειτούργησε ως εξής : Αρχικά χωριστήκαμε σε υποομάδες των τεσσάρων ατόμων και ορίστηκε το θέμα το οποίο η κάθε ομάδα θα διαπραγματευόταν.

Η θέση της γυναίκας στο δημοτικό τραγούδι

Ερευνήθηκε μέσα από τους ρόλους της ηρωίδας, της κόρης , της μάνας και της συζύγου. Αναζητήσαμε το υλικό της εργασίας μας μέσα στο διαδίκτυο και σε Ανθολόγια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας . Ο διαχωρισμός των ποιημάτων έγινε κατά υποομάδα και αντικείμενο μελέτης.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΑ ΩΣ ΚΟΡΗ – ΑΔΕΡΦΗ

- ◆ Το όνειρο
- ◆ Η κόρη που λάμπει
- ◆ Του νεκρού αδερφού
- ◆ Η Λυγερή στον Άδη
- ◆ Της κόρης μας ζητούνε
- ◆ Μια κόρη (από την Αμοργό)
- ◆ Η Ευγενούλα μοσχονιά
- ◆ Δεν μπορώ μανούλα μου
- ◆ Η τριγώνα

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΥΖΥΓΟΣ

- ◆ Ο Μενούσης
- ◆ Ο γυρισμός του ξενιτεμού
- ◆ Το γιοφύρι της Άρτας
- ◆ Εις χήραν
- ◆ Της νύφης που κακοτύχησε
- ◆ Μια κόρη μια καρδιτσιώτισα
- ◆ Ερόδησε η ανατολή
- ◆ Της κυράς Φροσύνης

ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΑΝΑ

- ◆ Κοιμήσου αστρί
- ◆ Να μου το πάρεις, ύπνε μου
- ◆ Πάρε το ύπνε το παιδί
- ◆ Μοιρολόγι μάνας εις κόρης
- ◆ Το νανούρισμα της μάνας
- ◆ Κοιμάται εμένα ο σκρίνιος μου
- ◆ Αστραψεν η Ανατολή
- ◆ Της μάνας της παιδί

ΓΥΝΑΙΚΑ ΗΡΩΙΔΑ

- ◆ Της Λένως Μπότσαρη
- ◆ Της Μόσχως
- ◆ Της Δέσπως
- ◆ Του Κίτσου
- ◆ Το Σουλιώτικο
- ◆ Οι γυναίκες των Λαζαίων
- ◆ Αντρειωμένη λυγερή μάνα του Διγενή
- ◆ α. Η αντρειωμένη λυγερή και ο Σαρακηνός. β. Η κλεφτοπούλα.

Στην συνέχεια αναζητήσαμε τις απαντήσεις των ερωτημάτων που είχαν τεθεί μέσα από την συνεργασία με τους συντονιστές μας . Τα συμπεράσματα παρουσιάστηκαν κατά υποομάδα σε ενιαίο κείμενο , η επιμέλεια του οποίου ακολούθησε συντακτικούς και γραμματικούς κανόνες . Τα επιμέρους κείμενα συντέθηκαν ομοίως σε ενιαίο κείμενο καθώς και τα συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε ως ομάδα μετά την διεξαγωγή της ερευνάς μας. Τέλος, ασχοληθήκαμε με την επιμέλεια της παρουσίασης μας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- A) ΝΟΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
- B) ΣΤΙΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ
- Γ) ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
- Δ) ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μελετήθηκαν 50 έργα δημοτικής ποίησης συνολικά και από τις 4 ομάδες και τα αποτελέσματα κατέδειξαν το ρόλο και τη θέση της γυναίκας ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες που ο δημοτικός ποιητής επέλεξε αυτή να εκπροσωπήσει και να δράσει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η θέση της γυναίκας στη δημοτική ποίηση ήταν ανάλογη με το ρόλο της και την κοινωνία που εκπροσωπούσε. Άλλοτε συναισθηματική και αγωνιστική άλλοτε θυματοποιημένη και ευαίσθητη αλλά πάντα σημαντική.

Όσον αφορά την ομαδοσυνεργατική ερευνητική διαδικασία της εργασίας μας υπήρξε απόλυτα ενεργεί συμμετοχή των μελών όλων των ομάδων μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών , ιδεών , ερωτημάτων και επιχειρημάτων . Η ομόνοια , η υπευθυνότητα, η ανάληψη πρωτοβουλιών και η διάθεση για προσφορά συνέβαλαν στην λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα των ομάδων. Αποτελεί πραγματικότητα το γεγονός ότι έγιναν έκδηλες κάποιες εντάσεις και συγκρούσεις όπως σε κάθε συλλογική εργασία , όμως δεν επηρέασαν την πραγμάτωση της συνεργασίας .Επομένως η πρόκληση αυτή αποδείχθηκε ως μια εποικοδομητική εμπειρία η οποία μας προσέφερε βιώματα και συνέβαλε στην διερεύνηση των γνώσεων μας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

www.xorio.gr

www.myriobiblos.com

[ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟ ΒΙΤΤΙ.](#)